

College van beroep voor de examens

CBE 2022-122
U2022/05927/MIC

Verzonden: 1 augustus 2022

Zaak 2022-122

Datum uitspraak: 13 juli 2022

Uitspraak van het College van beroep voor de examens inzake het geding tussen: mevrouw

appellante,

en

de Commissie voor de examens van de Open Universiteit, gevestigd te Heerlen, verweerster.

I. PROCESVERLOOP

1. Bij brief van 4 mei 2022 is namens de Commissie voor de examens (hierna: de Commissie) aan appellante medegedeeld dat het door haar afgelegde online tentamen voor de cursus Materieel strafrecht (RS0702) van 20 april 2022 ongeldig is verklaard.
2. Appellante heeft hier tegen beroep ingesteld per brief van 31 mei 2022, door de Open Universiteit ontvangen op 9 juni 2022.
3. Verweerster en appellante zijn niet gekomen tot een minnelijke schikking. Appellante heeft bij e-mail van 17 juni 2022 aangegeven haar beroep te willen doorzetten.
4. Verweerster heeft het verweerschrift van 21 juni 2022 met de daarbij behorende bijlagen overgelegd.
5. Het College heeft het beroep van appellante behandeld in een openbare zitting op 13 juli 2022 te Heerlen. Appellante heeft via een beeldbelverbinding deelgenomen aan de hoorzitting. Namens verweerster hebben mr. M.F.R.H. Ruijschop, ambtelijk secretaris Commissie voor de examens, en prof. mr. A.L.H. Ernes, voorzitter Commissie voor de examens, op dezelfde wijze deelgenomen aan de zitting.

II. MOTIVERING

1. Uit het verhandelde ter zitting en uit hetgeen door partijen in de overgelegde stukken naar voren is gebracht, is het volgende komen vast te staan.
2. Het beroep richt zich tegen de ongeldigverklaring van het online tentamen voor de cursus Materieel strafrecht (RS0702) dat appellante op 20 april 2022 heeft afgelegd. Het tentamen werd ongeldig verklaard met behoud van de tentamenkansen.
3. De Commissie heeft de ongeldigverklaring als volgt onderbouwd:
"(...) Conform art. 4.16 sub m van de Onderwijs en Examenregeling 2021-2022 is de Commissie voor de examens bevoegd tot ongeldigverklaring van een tentamen of een onderdeel daarvan, indien een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of het desbetreffende onderdeel niet mogelijk is gebleken. Zo blijkt uit art. 2.4.1 jo. 2.4.2 van het Examenreglement 2021-2022 dat er in elk geval sprake is van een onregelmatigheid wanneer een student de aanwijzing/ instructies bij een (digitaal)tentamen niet volgt (...)."
De Commissie is van mening dat appellante haar hulpmiddelen niet heeft getoond, en indien van toepassing niet heeft doorgebladerd en dat zij niet het volledige bureau voor de camera heeft getoond.
4. Appellante betoogt dat zij genoodzaakt was om het tentamen thuis af te leggen middels proctoring, omdat er op het moment dat zij zich wilde aanmelden voor het tentamen, geen (tentamen)plaatsen meer beschikbaar waren in het studiecentrum Amsterdam. Zij heeft een functiebeperking en kan

daardoor niet uitwijken naar een ander studiecentrum. Dat sprake is van een functiebeperking heeft appellante kenbaar gemaakt aan de Open Universiteit op het moment dat zij zich heeft aangemeld voor de opleiding Schakelzone Recht (schakelprogramma voor de master Rechtsgeleerdheid), ook heeft zij naar eigen zeggen bij haar tentamenaanmelding aangevinkt dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid. Appellante merkt hierover op dat niemand van de Open Universiteit contact met haar heeft opgenomen om te onderzoeken welke faciliteiten haar geboden kunnen worden. De functiebeperking van appellante resulteert onder andere in krachtsverlies van haar armen en in arm-/handfunctiestoornissen en verminderde rompspierkracht. Daarnaast heeft zij ook contracturen aan al haar vingers wat voor krachtsverlies zorgt en het moeilijk maakt om dingen op te pakken en vast te houden, zoals haar laptop en wettenbundel. Appellante betoogt dat zij naar haar beste kunnen de gehele ruimte, haar tafel en de (tentamen)hulpmiddelen in beeld heeft gebracht tijdens het maken van de roomscan. Het optillen van de laptop en wettenbundel kost haar veel moeite, waardoor zij de wettenbundel tijdens het maken van de roomscan (enkel) goed in beeld heeft proberen te brengen zonder deze op te tillen en uit te schudden. Daarbij voert ze aan dat ze slechts beperkt de tijd kreeg om de gehele ruimte goed in beeld te brengen. Zij heeft niet kunnen verifiëren of zij de roomscan op een juiste wijze heeft uitgevoerd omdat de proctoringoplossing van de Open Universiteit geen (tussentijdse) terugkoppeling geeft. Bovendien was appellante in de veronderstelling dat zij de voorschriften op een juiste wijze heeft uitgevoerd nu zij het tentamen van 25 april 2022 (Overeenkomstenrecht) op gelijke wijze heeft afgelegd en dit tentamen niet ongeldig werd verklaard.

Appellante betreurt het besluit nu het herkansen van een tentamen niet eenvoudig voor haar is en zij verlof heeft opgenomen voor het maken van het tentamen.

5. De Commissie stelt, onder verwijzing naar artikel 4.16 sub m van de Onderwijs en Examenregeling 2021-2022 dat zij bevoegd is tot ongeldigverklaring van een tentamen of een onderdeel daarvan, indien een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken. Doordat appellante haar bureaublad niet heeft getoond en zij hulpmiddelen voorhanden had welke zij niet conform de instructie getoond heeft voor de camera, kan de Commissie geen juist oordeel vormen over de vraag of appellante beschikt over de kennis, het inzicht en de vaardigheden die tijdens het tentamen in kwestie werden getoetst. Onder verwijzing naar de "FAQ online groepstentamens", de handleiding en de video die studenten kunnen raadplegen via de tegel "online thuintentamen" op de website van de OU, artikel 2.4.1. jo. art. 2.4.2 en in bijlage 8 van het Examenreglement en het document "voorkom ongeldigverklaring" (aangeboden onder andere via de tegel 'Online thuintentamen') voert de Commissie aan dat appellante niet voldaan heeft aan de instructies die door de Commissie zijn opgesteld en waaraan studenten zich moeten houden bij een proctoringtentamen. Er zijn interne richtlijnen opgesteld over de vraag in hoeverre afwijkingen van de regels kunnen worden toegelaten. Het niet tonen van het bureaublad en het niet (proberen) te tonen van de hulpmiddelen weegt zwaar. Op het bureaublad kunnen zich immers diverse niet toegestane hulpmiddelen bevinden. Verder kan in de hulpmiddelen geschreven zijn of kunnen er briefjes in zitten met betrekking tot de lesstof.
6. De Commissie betoogt met betrekking tot het afleggen van een tentamen, dat studenten al geruime tijd kunnen kiezen of zij het tentamen afleggen op een studiecentrum of dat zij het tentamen thuis afleggen met behulp van proctoring. In verband met de aanwezigheid van een beperkt aantal (tentamen)plekken in een studiecentrum, dienen studenten zich volgens de Commissie daarvoor tijdig aan te melden. Voor studenten die een beschikking hebben aangevraagd en ontvangen van de Commissie inzake het krijgen van tentamenvoorzieningen in verband met een functiebeperking geldt dat doorgaans plekken worden gereserveerd in een studiecentrum. De Commissie betoogt dat appellante een dergelijke beschikking niet heeft ontvangen van de Commissie en dat zij die ten tijde van het tentamen ook niet had aangevraagd. Volgens de Commissie zijn studenten zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van tentamenvoorzieningen indien zij die nodig hebben. Studenten kunnen zich wenden tot (de studieadviseurs van) 'Drempels weg' en ontvangen op hun verzoek meer informatie over de mogelijkheden om met een functionele beperking te studeren bij de Open Universiteit. Hoewel appellante kenbaar heeft gemaakt dat zij een functiebeperking heeft bij haar aanmelding voor de opleiding, heeft appellante, aldus de Commissie, geen hulp gezocht ik het krijgen van een speciale tentamenvoorziening. De Commissie merkt eveneens op dat navraag leert dat appellante bij haar tentamenaanmelding (anders dan zij zelf stelt) niet heeft aangevinkt dat sprake is van een bijzondere omstandigheid, waardoor geen (mogelijke) opvolging heeft plaatsgevonden. De Commissie licht toe dat zij niet kan bewijzen dat studente de optie niet heeft aangevinkt omdat geen uitdraai van de tentamenaanmelding mogelijk is. De Commissie laat weten dat een dergelijk rapport naar zij begrijpt enkel kan worden uitgedraaid indien de student de optie dat sprake is van een bijzondere

- omstandigheid wél heeft aangevinkt. De Commissie veronderstelt dat contact wordt opgenomen met studenten die aanvinken dat sprake is van een bijzondere omstandigheid, maar die geen beschikking van de Commissie hebben ontvangen. Studenten dienen aldus de Commissie tijdig een beschikking aan te vragen. Echter, in dit specifieke geval had naar verwachting niet tijdig een tentamenbeschikking kunnen worden afgegeven aldus de Commissie. Appellante heeft niet tijdig een beschikking aangevraagd. Het hebben van een dergelijke beschikking maakt het oordeel niet anders aldus de Commissie. Ook studenten met een functiebeperking en een (geldige) beschikking dienen het bureaublad goed in beeld te brengen en de tentamenhulpmiddelen te tonen en door te bladeren indien van toepassing.
7. De Commissie voert aan dat uit de instructies blijkt op welke wijze studenten het bureaublad en de tentamenhulpmiddelen moeten tonen en dat zij de ruimte waarin zij zich bevinden geheel in beeld moeten brengen. Dus zelfs wanneer het systeem aangeeft 'klaar' te zijn, dient een student de roomscan af te maken. Die gelegenheid bestaat ook gewoon en de plicht daartoe is vermeld in de handleiding.
  8. De Commissie benadrukt dat appellante niet wordt beschuldigd van fraude. Het ongeldig verklaren van een tentamen met behoud van tentamenkans is, gezien de geconstateerde onregelmatigheden bij het tentamen van appellante, de meest studentvriendelijke optie.
  9. Het College stelt voorop dat de taken en bevoegdheden van het College niet strekken tot het opnieuw beoordelen van de beslissing van de Commissie. Het College toetst of de beslissing voldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en of zij genoegzaam is onderbouwd. Dit brengt met zich mee dat de beslissing van de Commissie slechts voor vernietiging in aanmerking komt als er strijd is met enige regel van geschreven of ongeschreven recht. Het voorgaande betekent, en ook dat stelt het College bij de beoordeling van het beroep van appellante voorop, dat het College in deze zaak alleen kan en mag toetsen of de Commissie terecht het tentamen ongeldig heeft verklaard.
  10. Het College overweegt dat volgens artikel 4.16 sub m, van de Onderwijs- en examenregeling 2021-2022 (OER) de Commissie bevoegd is tot ongeldigverklaring van een tentamen of een onderdeel daarvan, indien een juist oordeel omtrent kennis, inzicht en vaardigheden van de tentamenkandidaat op basis van het tentamen of dat onderdeel niet mogelijk is gebleken. Het College overweegt verder dat volgens bijlage 2 van de Algemene delen van de OER, van de bacheloropleidingen en de masteropleidingen, studenten zich strikt te dienen houden aan de genoemde instructies om te voorkomen dat een tentamen ongeldig wordt verklaard door de Commissie.
  11. Het College oordeelt dat de regels en instructies omtrent het tonen van hulpmiddelen en het hebben van een schoon bureaublad voldoende kenbaar zijn, waardoor wordt voldaan aan het kenbaarheidsvereiste. Studenten worden op diverse manieren (waaronder teksten en filmpjes die voor alle studenten gemakkelijk toegankelijk zijn) op de hoogte gesteld van de geldende regels. Uit die informatie volgt onder meer:
    - "a. *Bureau niet in beeld*
Dit is misschien nog wel het belangrijkste: breng je bureau of tafel waar je aan werkt in beeld. Sla dit niet over. Sterker nog: doe dit extra goed, want daaraan ziet de surveillant dat je bureaublad 'clean' is (uitgezonderd uiteraard de toegestane hulpmiddelen).
    - b. *Toegestane hulpmiddelen niet (goed) getoond*
"Elk boek dat is toegestaan moet in beeld worden gebracht. Eerst de voorzijde, dan blader je erdoorheen en vervolgens hou je het bij de rug beet en schud je. Zo maak je duidelijk welke boek het is en dat het "schoon" is en er geen papertjes in zitten."
  12. Gelet op de beperkte toetsingsmaatstaf kan het College eigenlijk kort zijn. Het College heeft zelf de beelden, die tijdens het tentamen gemaakt zijn, bekeken. Daaruit blijkt dat appellante geen goede roomscans heeft gemaakt. Zo is de camera in de meeste gevallen op appellante zelf gericht tijdens het maken van de roomscan. Hierdoor brengt zij de ruimte waarin zij zich bevindt slechts zeer beperkt in beeld. Tijdens het maken van de roomscans heeft appellante op geen enkel moment en op geen enkele wijze haar bureaublad in beeld gebracht, evenmin als de tentamenhulpmiddelen die zij heeft gebruikt. Uit de beelden blijkt dat appellante daartoe ook geen concrete poging heeft gedaan. Het College overweegt dat de Commissie daarom gevolgd kan worden in haar standpunt dat zij niet kan beoordelen of het bureaublad 'clean' was en of appellante (slechts) gebruik heeft gemaakt van de toegestane (tentamen)hulpmiddelen i.c. niet geannoteerde wettenbundels.
  13. Het voorgaande betekent dat het tentamen niet beoordeeld kan worden. Dat appellante een functiebeperking heeft, kan daar niet aan afdoen omdat dat niet maakt dat het tentamen wel beoordeeld kan worden. Het College gaat daarop hierna onder 14 e.v. wel nader in. Het College concludeert dat de Commissie gevolgd kan worden in het standpunt dat een juist oordeel omtrent

- kennis, inzicht en vaardigheden op basis van het tentamen niet mogelijk is gebleken, nu niet met zekerheid kan worden vastgesteld of appellante het tentamen zelfstandig en zonder hulp heeft afgelegd. Het College stelt vast dat de Commissie in het belang van de student geen fraude heeft vastgesteld, waarbij de Commissie heeft gekozen voor een minder ingrijpende maatregel waarbij het tentamen ongeldig wordt verklaard met het behoud van de tentamenkans.
14. Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat het beroep ongegrond is.
  15. In deze zaak spelen bijzondere omstandigheden die niet kunnen afdoen aan het voorgaande, maar waar het College wel aandacht aan wil besteden. Appellante heeft een functiebeperking, zoals hiervoor onder 4 weergegeven. Dit maakt het voor haar, zo heeft zij aangegeven, moeilijk of onmogelijk om haar laptop op te pakken en daarmee een roomscan te maken en om haar wettenbundel op te pakken en voor de laptopcamera door te bladeren/ uit te schudden om te laten zien dat daar niets in zit. Tijdens de zitting is vastgesteld dat er voor appellante wellicht met hulpmiddelen toch mogelijkheden waren om de roomscan te maken waarbij zij haar bureaublad toont en de tentamenhulpmiddelen, bijvoorbeeld door de laptop op het bureau te laten staan en dan rond te draaien en door het laptopscherm te kantelen waardoor het bureaublad kon worden getoond zonder dat de laptop opgetild hoefde te worden. Dit doet er echter niet aan af dat het voor appellante lastig is om via het systeem van proctoring thuis een tentamen af te leggen. Het College heeft in dit verband tijdens de zitting ook aandacht besteed aan de bredere context met de vraag: hoe gaat de OU om met mensen met een functiebeperking? Daarbij merkt het College wel nadrukkelijk op dat dit voor de uitkomst van deze zaak niet relevant kan zijn (zie hiervoor onder 12 tot en met 14) en dat dit ook niet de verantwoordelijkheid is van de verweerder in deze zaak, maar van de onderwijsinstelling in zijn geheel.
  16. De Open Universiteit biedt ook studenten met een functiebeperking een mogelijkheid om te studeren. Op de website staat dat studenten van de Open Universiteit zelfstandig in hun eigen tempo en grotendeels online studeren. Hierdoor is studeren, zo staat op de website, uitermate geschikt voor studenten die zich niet zondermeer vrij kunnen verplaatsen of goed in groepen kunnen functioneren. Studenten die denken dat een aanpassing van de studie nodig is in verband met de bijzondere omstandigheden, kunnen contact opnemen met een van de studieadviseurs. In overleg wordt bekeken welke ondersteuning mogelijk is. De studieadviseurs kunnen studenten adviseren over de verschillende voorzieningen en hoe deze aangevraagd kunnen worden. Verder wordt geadviseerd om zo vroeg mogelijk contact te zoeken. Tijdig informeren betekent dat de student ook op het juiste moment gebruik kan maken van de aanpassingen.
  17. Hoewel studenten bij een aanmelding voor een gehele opleiding of het aanmelden van een tentamen kunnen aanvinken dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid, betekent dit, zo begrijpt het College, niet automatisch dat de Open Universiteit actie onderneemt. In dit geval stelt appellante dat zij zowel bij de aanmelding voor Schakelzone Recht en haar tentamenaanmelding kenbaar heeft gemaakt dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid. Verweerder stelt dat appellante inderdaad bij de aanmelding voor Schakelzone Recht aangevinkt heeft dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid, maar dat niet is gebleken dat zij contact heeft gezocht met een van de twee studieadviseurs van 'Drempels weg'. Verweerder stelt dat appellante bij haar tentamenaanmelding niet heeft aangevinkt dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid. Geen van beide partijen kunnen hun standpunt onderbouwen met bewijs en het College kan dus ook niet vaststellen wat de situatie hier precies is. Op basis van de informatie op de website van de Open Universiteit begrijpt het College dat studenten gestimuleerd worden om zelf contact op te nemen, hetgeen het College niet onredelijk voorkomt. Van beide kanten (vanuit de OU en vanuit de student met een functiebeperking) mag een proactieve houding worden verwacht. In hoeverre beide partijen daaraan hebben voldaan, is niet er beoordeling van het College en is, zoals al gezegd, voor deze zaak ook niet relevant.
  18. Hoe dan ook stelt het College vast dat er voor studenten met een functiebeperking alternatieven zijn voor een thuis tentamen met proctoring, zoals het afleggen van het tentamen op een studiecentrum. Ook hiervoor geldt dat het niet aan het College is om te bepalen wie daarin welke actie moet ondernemen omdat dat voor deze zaak niet relevant is.
  19. Appellante heeft tijdens de zitting aangegeven inmiddels een beschikking te hebben gevraagd en te hebben ontvangen van de Commissie voor de examens. Dit betekent voor appellante dat er in de toekomst met haar functiebeperking rekening zal worden gehouden.
  20. In deze zaak is het zo gelopen dat appellante geen andere mogelijkheid meer had dan het afleggen van een thuis tentamen eigenlijk op hoop van zegen dat de proctoring goed zou gaan. Het College laat in het midden of dat hier anders had gekund of gemoeten en of op dit punt door ofwel de OU ofwel appellante eerder actie had moeten worden ondernomen. Zoals onder 12 tot en met 14 al gezegd, kan er immers geen andere conclusie getrokken worden dan dat het tentamen terecht ongeldig is verklaard.

Omdat dit niet leidt tot verlies van een tentamenkans, heeft de Commissie er gelet op de omstandigheden alles aan gedaan om appellante niet onevenredig te benadelen en is verdere coulance niet mogelijk. En zoals onder 18 geconstateerd is het als het goed is inmiddels voor de toekomst voor appellante goed geregeld.

III. BESLISSING

Gelet op artikel 7.61 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek beslist het College als volgt.

Het College verklaart het beroep ongegrond.

Aldus gedaan door mr. A. Sniijders, voorzitter en dr. O. Firssova en mr. H.J.M. van Lierop, leden, in tegenwoordigheid van S.E.M. van der Westen LLB, secretaris, op 13 juli 2022

w.g. de secretaris,

w.g. de voorzitter,

S.E.M. van der Westen LLB

mr. A. Sniijders

voor eensluidend afschrift,

S.E.M. van der Westen LLB

Tegen een besluit van het College van beroep voor de examens kan door een betrokkene binnen zes weken na verzending van dat besluit beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het hoger onderwijs (artikel 7.66 WHW), Postbus 16137, 2500 BC Den Haag